

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2011 negyedik negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2012. március

MAGYAR NEMZETI BANK

A 2011 negyedik negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2012. március

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2011 negyedik negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

(2012. március)

Az elemzést készítette: Fábián Gergely

(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy meghatározó hazai bankok hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire lehet következtetni. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismerteti, azonban szükség esetén háttér-információkat is közlünk, hogy a felhasználók könnyebben átláthassák a folyamatokat. A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők 2012. január 1. és 18. között töltötték ki. Emellett, a korábbi évek gyakorlatának megfelelően január végén és február elején sor került személyes megbeszélésekre is a hitelezési vezetőkkel.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segítségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben olvashatók (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel-alapú fájl mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2011 negyedik negyedévére, az előre tekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2012 első félévét lefedő időszakra vonatkoznak. A kérdések a negyedévvél korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2011 harmadik, az előre tekintő kérdések esetében pedig 2011 negyedik negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitelekre vonatkozó felmérésben összesen 14 bank vett részt. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10, a fogyasztási hitelezéssel összefüggően 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2011 negyedik negyedév végi adatok alapján a bankszektor 92 százalékát fedik le, míg a fogyasztási hitelek piacán 94 százalékát. A vállalati kérdőívet összesen 7 bank töltötte ki, ezek a vállalati hitelpiac 80 százalékát, az üzleti ingatlanhitelek piacának 96 százalékát képviselik. Az önkormányzati hitel szegmensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2011 negyedik negyedév végi adatok alapján a bankszektor önkormányzati kiterjedésének 97 százalékát fedik le.

Tartalom

Szigorodnak a hitelezési feltételek a háztartási szegmensben	6
2012-ben is szűk hitelkínálat várható a vállalati szegmensben	6
Tovább szigorodó hitelezési feltételek az önkormányzatok banki finanszírozásában	7
1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	8
Háztartási szegmens	8
Vállalati szegmens	16
Önkormányzati szegmens	28
2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	30

A háztartási hitelek nem árjellegű feltételei érdemben szigorodtak. A szigorítások a hitel-fedezet mutatóban és a jövedelmi követelményekben jelentkeztek. A jelzáloghitelek árjellegű feltételei is szigorodtak, azaz a kamatok emelkedtek 2011 negyedik negyedévében. A kialakult hitelkondíciókkal a bankrendszer jelentős része a prémium szegmensre fókuszál, azaz a magasabb jövedelmű ügyfélkörre, számottevő önerővel, illetve jó minőségű fedezettel. Még bizonytalan, hogy ez a banki viselkedés a végtörlesztés átmeneti hatása vagy hosszabb távon is tartósan fennmarad.

A vállalati szegmensben is ismételten szigorodtak a hitelezési feltételek, és a bankrendszer jelentős része a következő fél évben is további szigorítást tervez. A hitelezési feltételek szigorításához korábban elsősorban az alacsony hitelezési hajlandóság járult hozzá, a mostani hitelezési felmérésben számottevően nőtt a gyengülő hitelezési képesség szerepe. A legfontosabb tényezőként a bankok a finanszírozási helyzet romlását nevezték meg, ami a külföldi források kivonásának és a devizaforrások magas árának tulajdonítható. A hitelezési képesség romlását a bankok ekkora hányada utoljára a 2008. szeptemberi válság kitörésekor jelezte.

A magyarországi folyamatok nem országspecifikusak, az eurozónában és a régióban is tapasztalható a magánszektor hitelezési feltételeinek szigorítása. Az EKB felmérése alapján a szigorító bankok száma jelentősen megugrott az előző negyedévekhez képest, a bankok a romló gazdasági környezet mellett a romló hitelezési képességet jelölték meg a szigorítás okaként. Ezzel párhuzamosan a korábban tapasztalt élénkülés az eurozóna és a régió vállalati hitelezésében megtorpant 2011. decemberben, és Magyarországhoz hasonlóan a vállalati hitel-állományok 1-2 százalékkal csökkentek. A következő hónapokban derülhet ki, hogy ez a megtorpanás tartós marad vagy csak átmeneti volt.

SZIGORODNAK A HITELEZÉSI FELTÉTELEK A HÁZTARTÁSI SZEGMENSZEN

A bankok széles köre szigorított a jelzáloghitelek nem árjellegű feltételein (4. és 12. ábra). A szigorítások a jelzáloghitelek esetében az alacsonyabb hitel-fedezet arányában, a jövedelemarányos törlesztőrészletben és a szigorúbb megkövetelt hitelképességi szintben jelentkeznek (5. ábra). A bankok az árjellegű feltételeket is szigorították 2011 negyedik negyedévében (6. ábra), ahogyan azt a harmadik negyedévi hitelezési felmérésben jelezték is. A bankok válaszai alapján 2012 első felében is folytatódnak a szigorítások a jövedelemarányos törlesztőrészletben és a minimálisan megkövetelt hitelképességi szintben. A bankokkal folytatott háttérbeszélgetések is megerősítették, hogy a szigorításokkal a bankrendszer jelentős része a prémium szegmensre fókuszál, azaz a magasabb jövedelmű, számottevő önerővel, illetve jó minőségű fedezettel rendelkező ügyfélkörre. Még bizonytalan, hogy ez a banki viselkedés a végtörlesztés átmeneti hatása vagy hosszabb távon is tartósan fennmarad.

A fedezetlen fogyasztási hitelek feltételei is szigorodtak: a minimálisan megkövetelt hitelképességi szint nőtt, a maximális jövedelemarányos törlesztőrészlet csökkent (13. ábra). A gépjármű-finanszírozásban a szigorító bankok és lízingcégek közül többen beszüntették az euroalapú finanszírozást, amely 2011-ben 15-20 százalékát tette ki az új finanszírozásoknak.¹

A hitelkeresletben a bankok nettó értelemben vett 15 százaléka észlelt csökkenő keresletet a lakáscélú hitelek iránt, míg a fogyasztási hitelek esetében összességében változatlan keresletről számoltak be a negyedik negyedévben (8. ábra). A következő félévben a bankok nettó értelemben vett 12 százaléka élénkülést vár a lakáscélú hitelek iránti keresletben, azonban a korábbi negyedévek csökkenése miatt ez alacsony keresleti szintről történő relatív elmozdulást jelent. Ezzel szemben a fogyasztási hiteleknél a bankok nettó értelemben vett 12 százaléka keresletcsökkenést vár 2012 első felében az elmúlt negyedévhez képest. Fontos hangsúlyozni, hogy a végtörlesztés miatti hitelkiváltást nem tekintették a bankok új kihelyezésnek.

2012-BEN IS SZŰK HITELKÍNÁLAT VÁRHATÓ A VÁLLALATI SZEGMENSZEN

A vállalati szegmensben a bankok nettó értelemben vett² 30 százaléka tovább szigorította a hitelezési feltételeket a negyedik negyedévben, míg a bankrendszer jelentős része – nettó értelemben vett 60 százaléka – további szigorítást tervez 2012 első felében (19. ábra). A szigorítások elsősorban a nagy- és középvállalatok, valamint a kereskedelmi hitelek feltételeit érintették, de a kis- és mikroállalatok esetében is történtek szigorítások. A szigorítás szinte minden hitelezé-

¹ Ezzel párhuzamosan a flotta típusú, azaz a vállalkozói euroalapú kihelyezések feltételei is érdemben szigorodtak.

² A szigorító és enyhítő bankok különbsége piaci részesedéssel súlyozva. Az arány a szigorítás/enyhítés mértékét nem mutatja.

si feltételt érint, kiemelendő az adós szerződéses kötelezettségvállalásának, a fedezeti követelményeknek, valamint a minimálisan megkövetelt hitelképességi szintnek a szigorítása (20. ábra). A hitelezési feltételek szigorításához korábban elsősorban az alacsony hitelezési hajlandóság járult hozzá, ugyanakkor a mostani hitelezési felmérésben számottevően nőtt a gyengülő hitelezési képesség szerepe (30. ábra). A legfontosabb tényező a finanszírozási helyzet romlása (nettó értelemben vett 42 százaléka a bankoknak jelezte a negyedik negyedévre, míg előre tekintve 2012 első felére 70 százalék), ami a külföldi források kivonásának és a devizaforrások magas árának tulajdonítható. A hitelezési képesség romlását a bankok ekkora hányada utoljára a 2008. szeptemberi válság kitörésekor jelezte.

A bankok keresletnövekedést észleltek (nettó értelemben vett 11 százalék) a rövid lejáratú vállalati hitelek iránt, hasonlóan a korábbi negyedévekhez (32. ábra). A folyamatos keresletlénkülést egyrészt az magyarázhatja, hogy 2011 első felében elsősorban az exportáló szektorok teljesítménye valóban növelhette a rövid források iránti keresletet, másrészt a hitelkínálat a kereskedelmi hitelekénél is beszűkült, ami keresletet generál a rövid banki hitelek iránt. Ezenkívül a banki kínálati korlátok miatt is kénytelenek lehetnek az ügyfelek más bankokhoz fordulni. Végezetül a hosszú lejáratú hitelekből való átgűrűzés is elhangzott érvként, azaz növekszik a vállalatok banki rövid hitelek iránti kereslete az elhalasztott gépberuházások miatt a karbantartás, szerelés költségeinek fedezésére. Mindeközben a hosszú lejáratú (döntően beruházási) hitelek iránti kereslet továbbra sem élénkül, sőt a bankok nettó értelemben vett 11 százaléka gyengébb keresletet észlelt a harmadik negyedévhez képest (32. ábra). Az előre tekintő válaszok alapján további csökkenés várható a beruházási hitelek iránti keresletben 2012 első felében.

A hitelezési feltételek alakulása az eurozónában és a régióban

A magyarországi folyamatok hasonlóak az Európában megfigyeltékhez. Az EKB felmérése alapján, a szigorító bankok száma jelentősen megugrott az előző negyedévekhez képest az eurozónában is mind a vállalati szegmensben, mind pedig a háztartási szegmensben.³ A bankok a szigorítás okaként a romló gazdasági környezet mellett a romló likviditási helyzetet és a piaci finanszírozáshoz jutás nehézségeit jelölték meg. Emellett egyes bankok a romló tőkehelyzetet is megemlítették. Mindez hozzájárulhatott ahhoz, hogy a vállalati- és háztartási hitel-állomány csökkent a negyedik negyedévben. A bankok várakozásai alapján a szigorítások folytatódnak 2012 elején, de a bankok kisebb részénél és a piaci finanszírozási környezet kedvezőbb megítélése mellett, amit az EKB a 3 éves LTRO hiteltender bevezetésének is tulajdonít.

A régióban Lengyelországban és Romániában érhető el 2011 negyedik negyedévére hitelezési felmérés. Ezek alapján ott is szigorítások történtek a magánszektor hitelezési feltételeiben. A hazai hitelezési folyamatok azonban jelentősen eltérnek a Lengyelországban tapasztaltaktól, ugyanis a lengyel hitelpiacon a szigorítás élénkülő hitelpiacon következett be (a magánszektor hitelállománya Csehországban és Szlovákiában is bővült). Ugyanakkor decemberben a korábban tapasztalt élénkülés megtorpan a vállalati hitelezésben, és Magyarországhoz hasonlóan a vállalati hitel-állományok 1-2 százalékkal csökkentek. A következő hónapokban derülhet ki, hogy ez a korábban is megfigyelt év végi mérlegrendezésnek tulajdonítható, vagy valódi megtorpanás következett be a többi visegrádi országban is.

TOVÁBB SZIGORODÓ HITELEZÉSI FELTÉTELEK AZ ÖNKORMÁNYZATOK BANKI FINANSZÍROZÁSÁBAN

Az önkormányzati szegmensben a bankok kockázatvállalási és finanszírozási hajlandósága tovább csökkent (41. ábra). A bankok döntő hányada, nettó értelemben vett 80 százaléka, ismétellen szigorította hitelezési feltételeit (42. ábra). A háttérbeszélgetések során nyilvánvalóvá vált, hogy jelenleg ezen szegmenst igen kockázatosnak tartják a bankok, aminek következtében továbbra is visszafogott hitelezés várható az önkormányzati szegmensben.

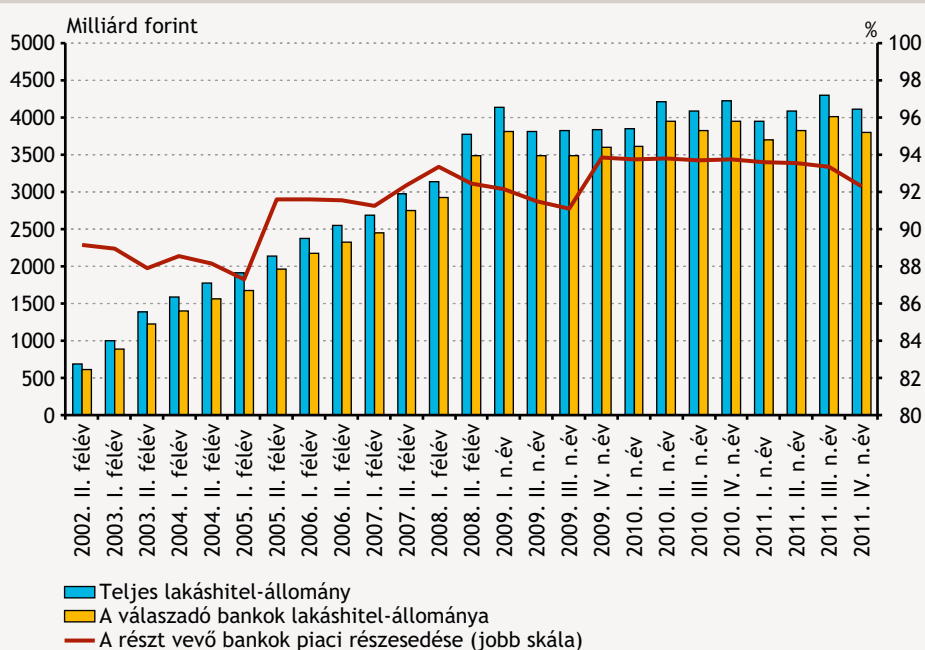
³ Az EKB hitelezési felmérése alapján: <http://www.ecb.int/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>.

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

1. ábra

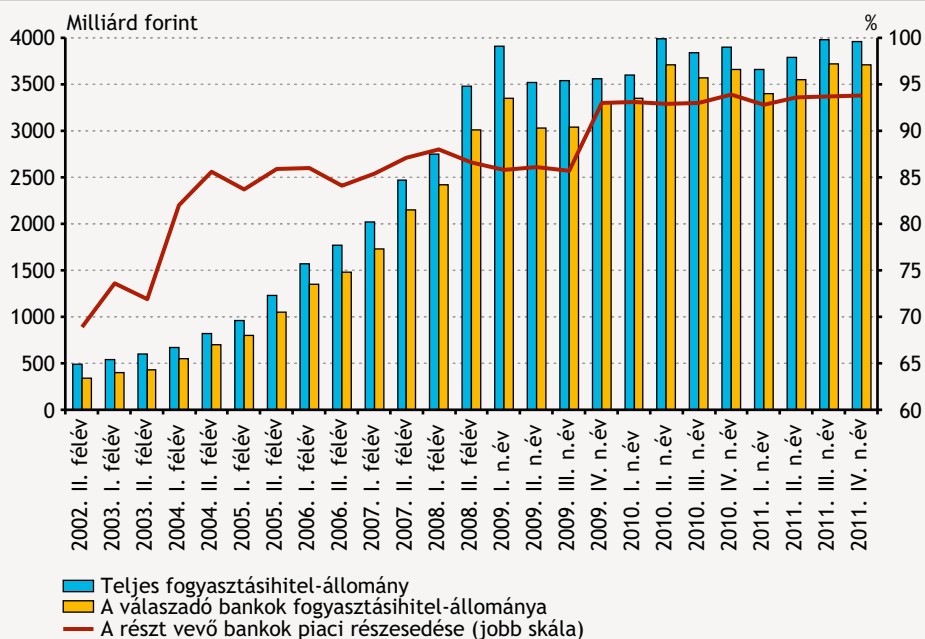
A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

2. ábra

A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

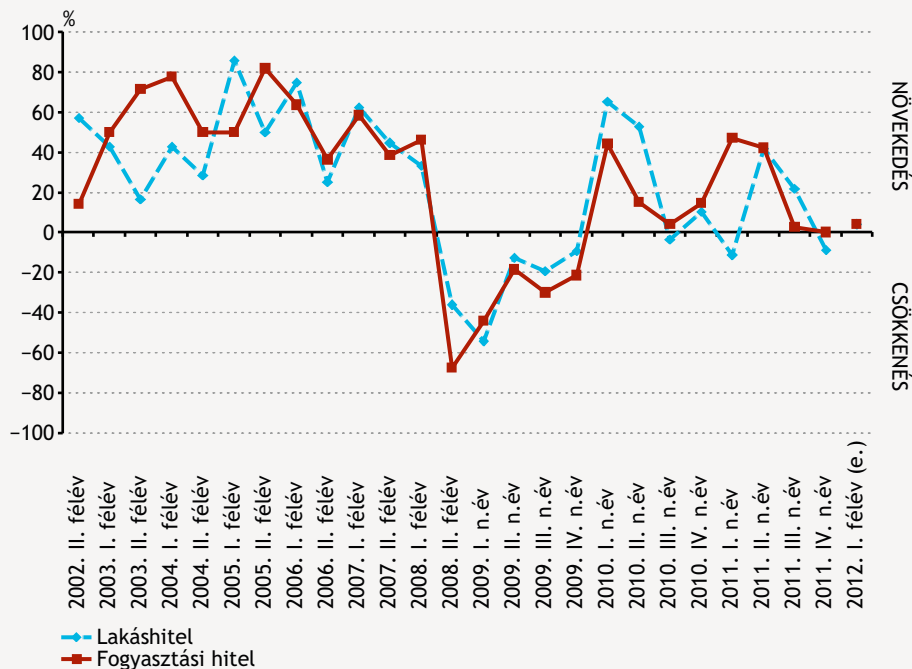

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

3. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

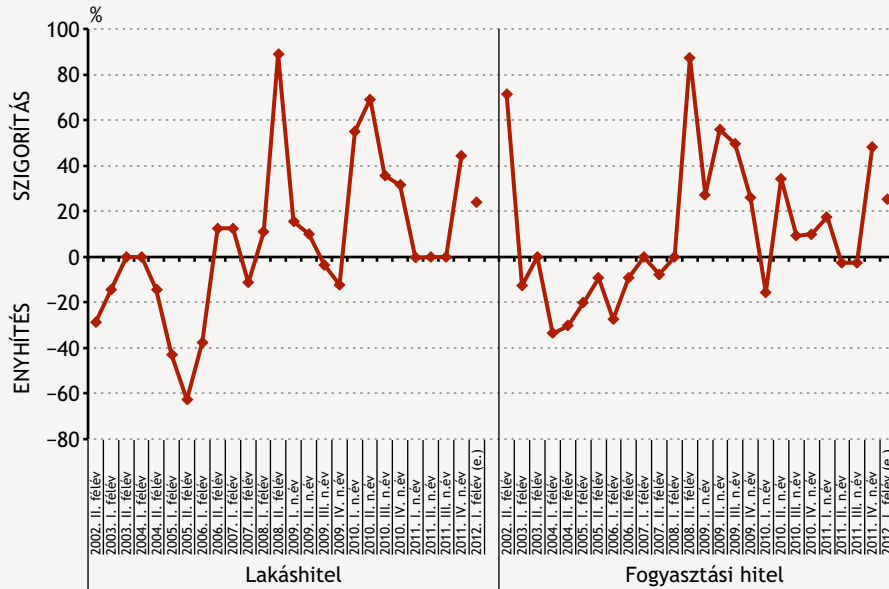
(erősebb és gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

4. ábra

Hitelezési feltételek a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

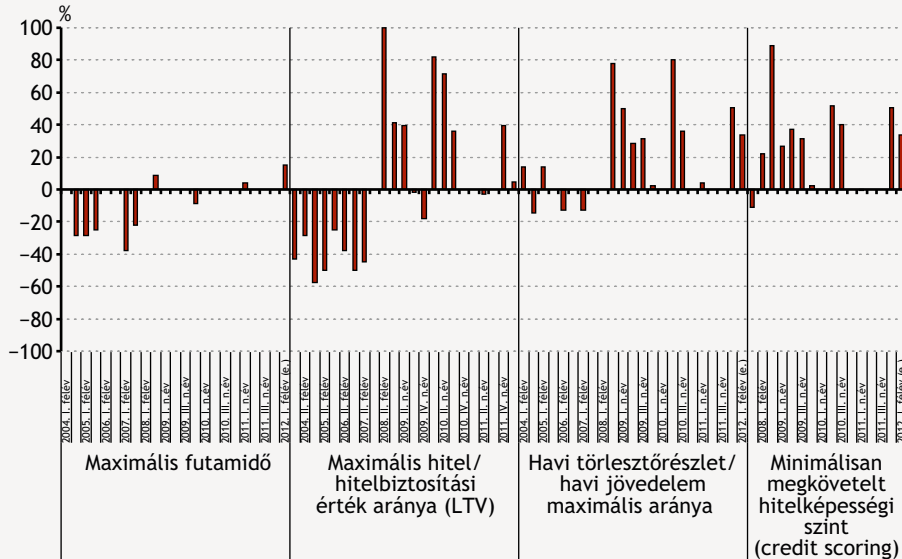

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

Hitelezési feltételekben belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

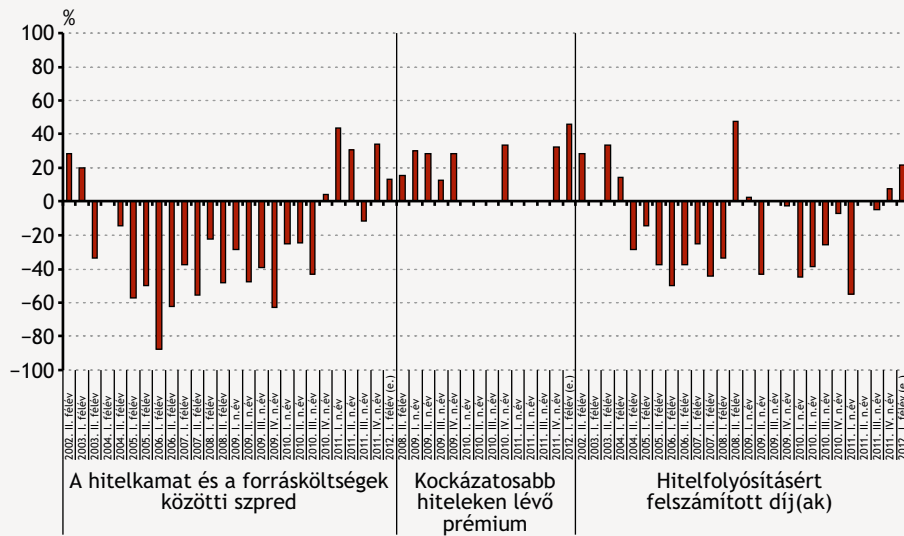

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

6. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

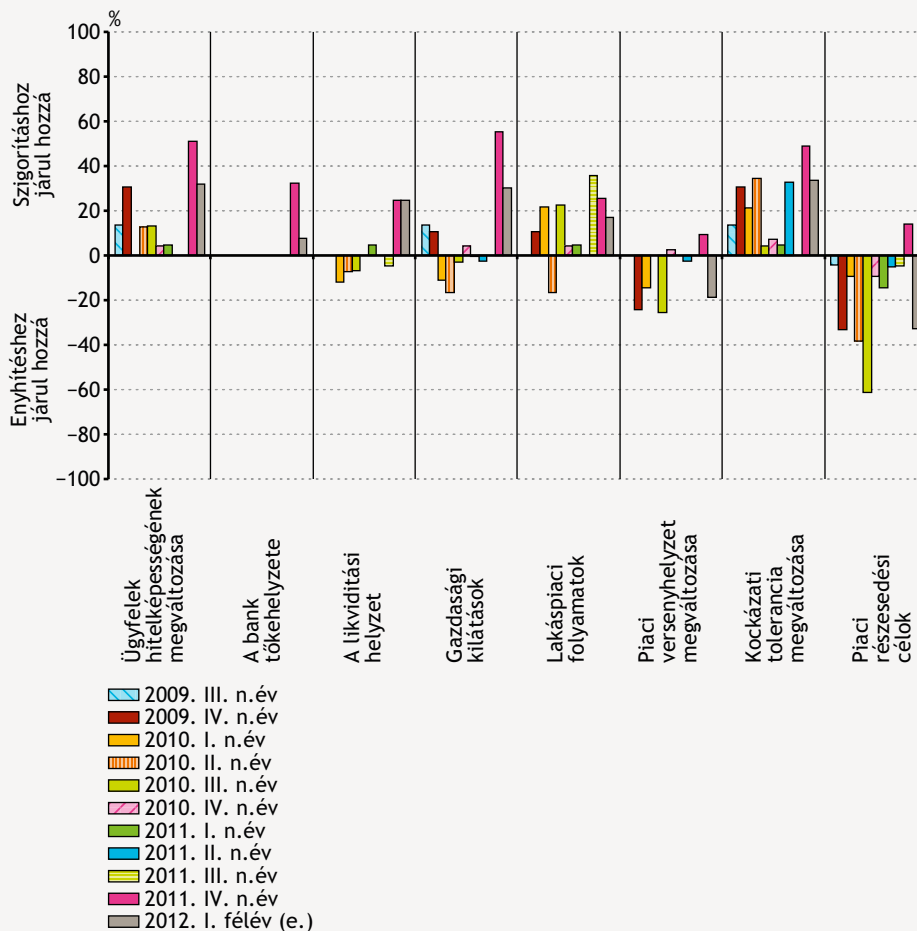

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

7. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

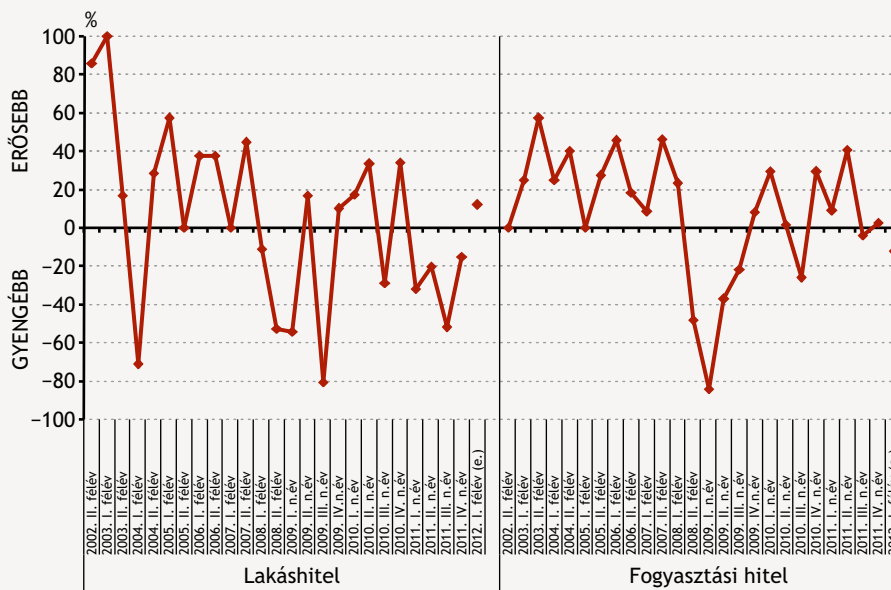
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

8. ábra

Hitelkereslet a háztartási hitelezési szegmensben

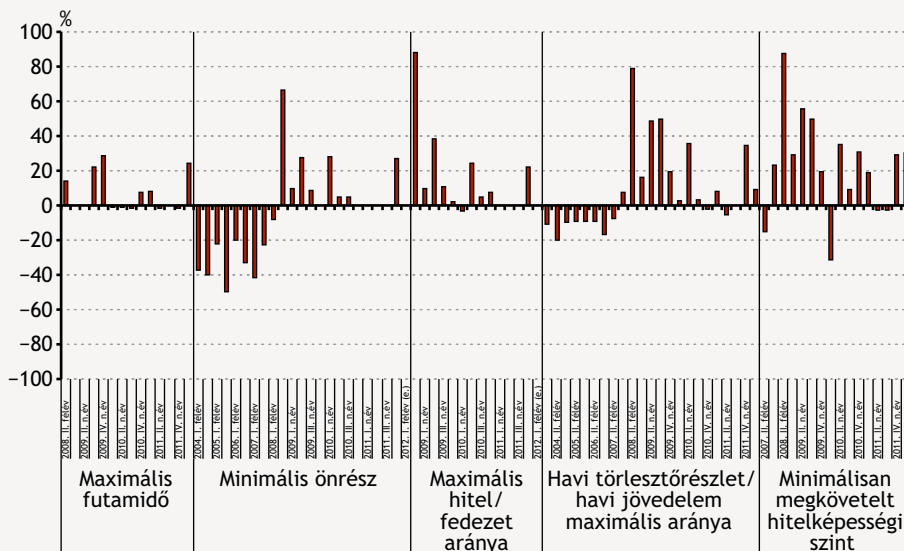
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

9. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

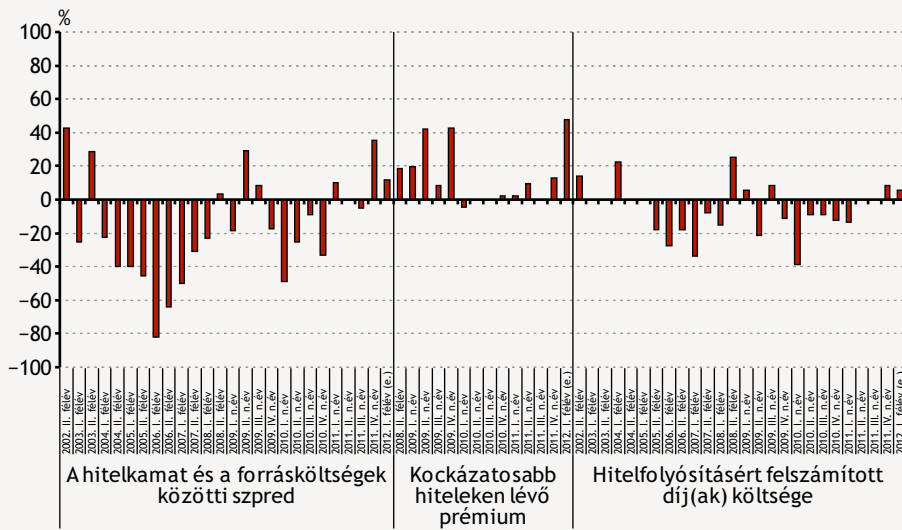

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

10. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

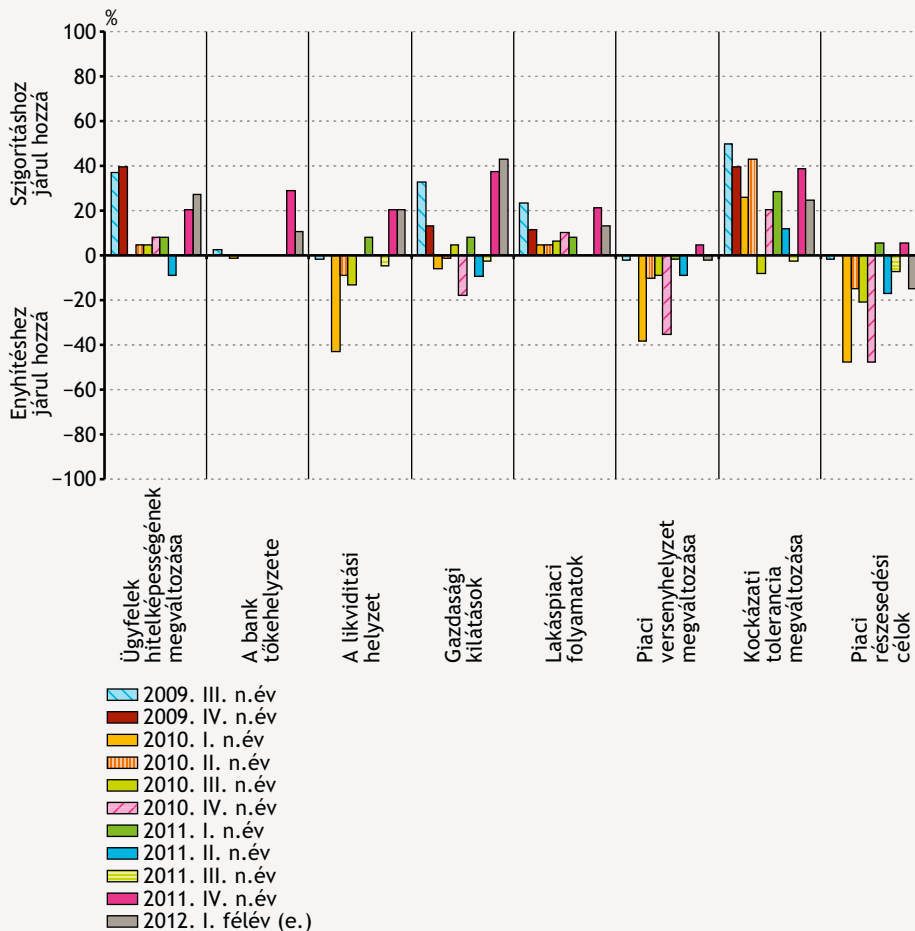

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében

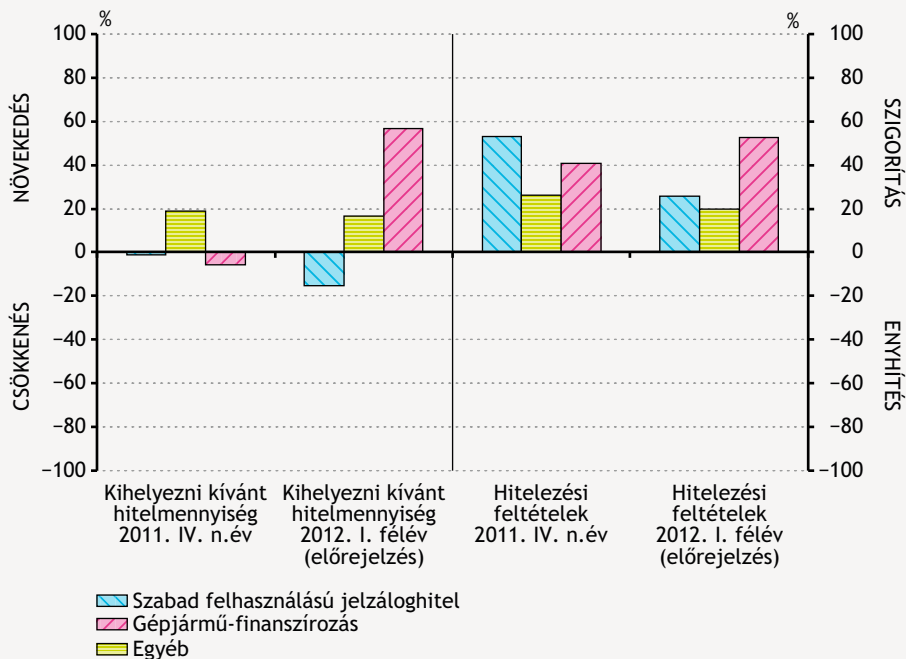
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

12. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelképességi feltételek változása a különböző fogyasztási típusú hiteltermékeknel

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

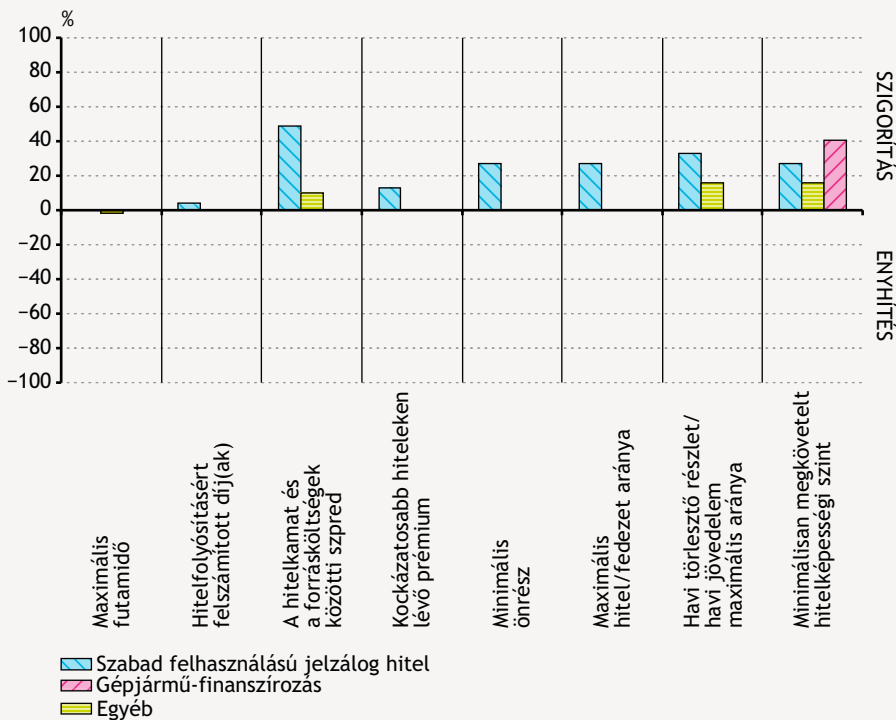

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

13. ábra

Hitelezési feltételek változása a különböző fogyasztási hitel-termékeknel 2011 negyedik negyedében

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

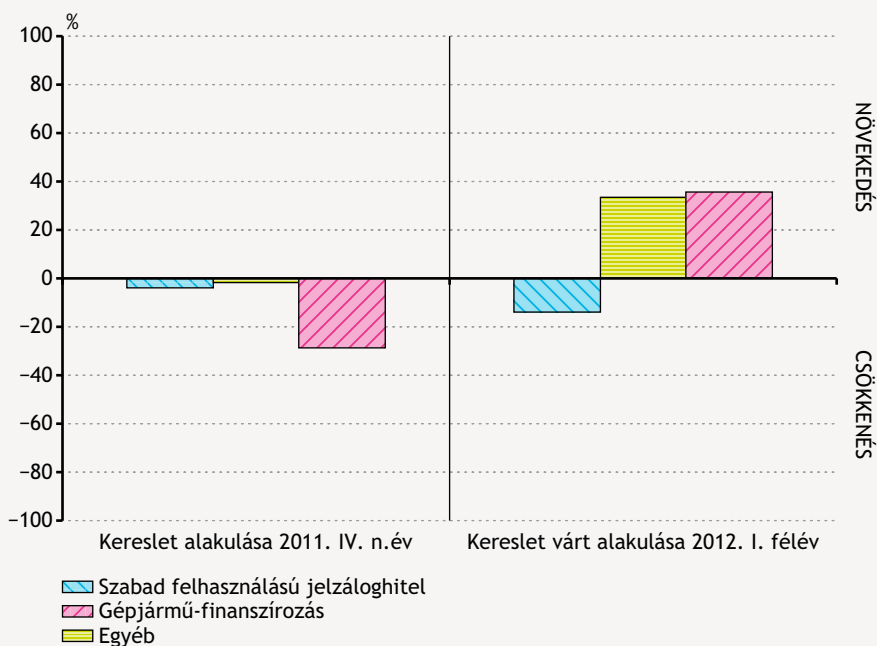
Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

A hitelek iránti kereslet a különböző fogyasztási hitel-termékeknél

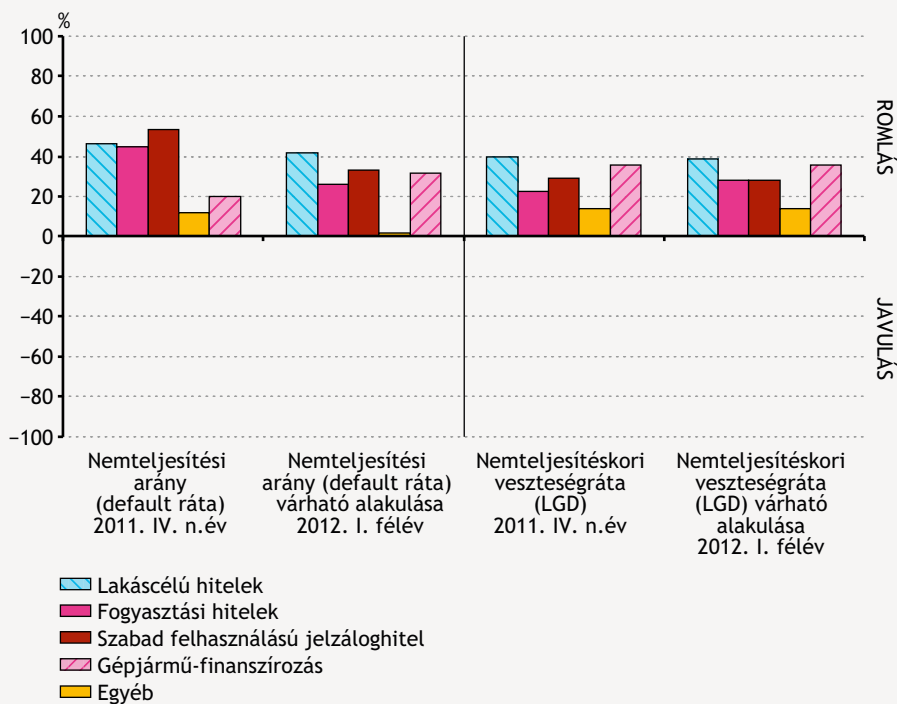
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

15. ábra

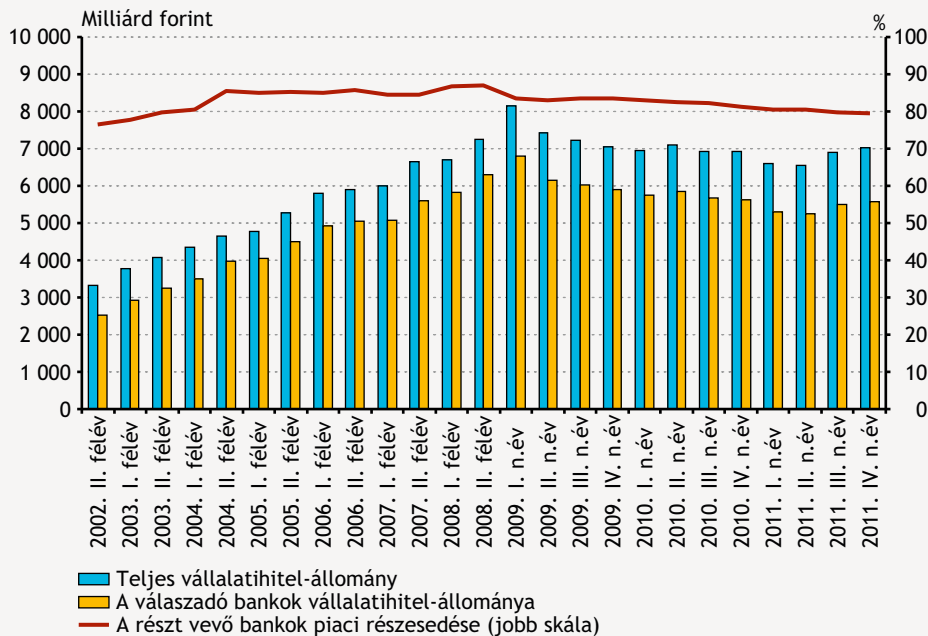
A háztartási hitelek nemteljesítési aránya és a nemteljesítéskori veszteségrátája

(a kockáztnövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

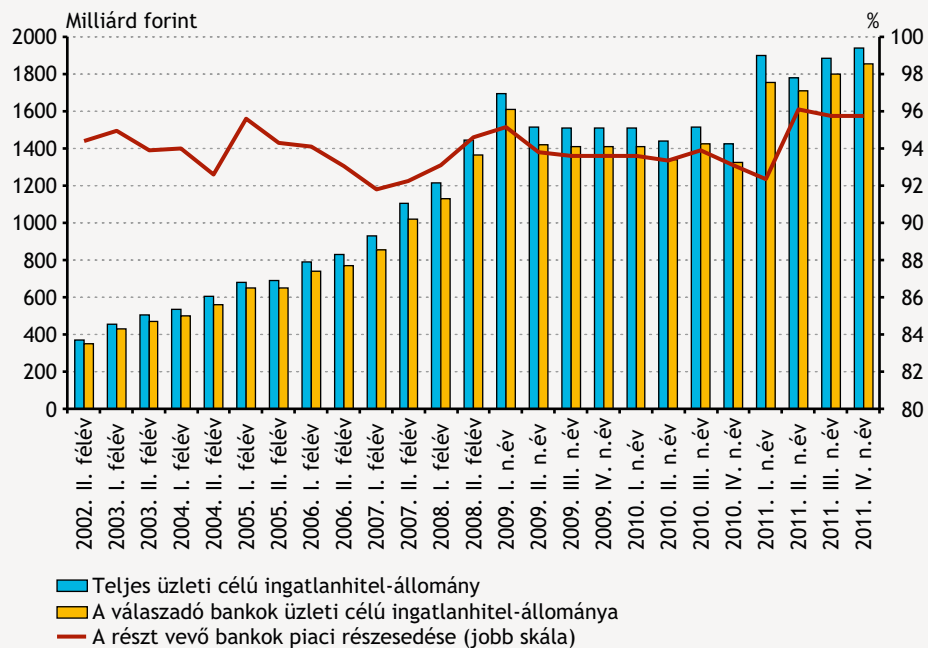
VÁLLALATI SZEGMENS

16. ábra
A teljes vállalatihitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

17. ábra
Az üzleti célú ingatlanhitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

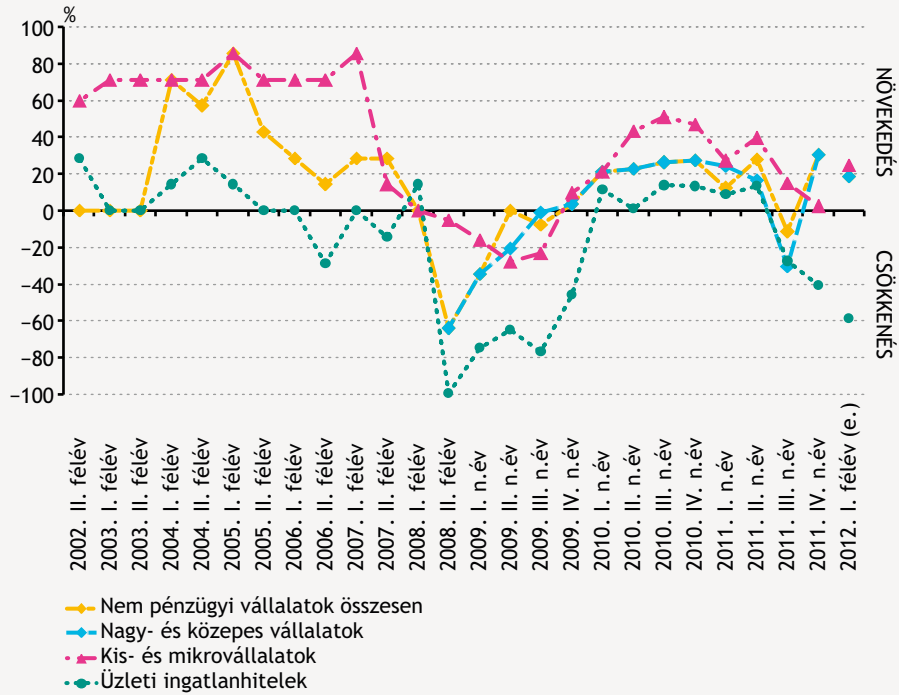

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is. 2011 első negyedétől kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok ingatlanvásárlási hitelállományát.

18. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a vállalati hitelek piacán

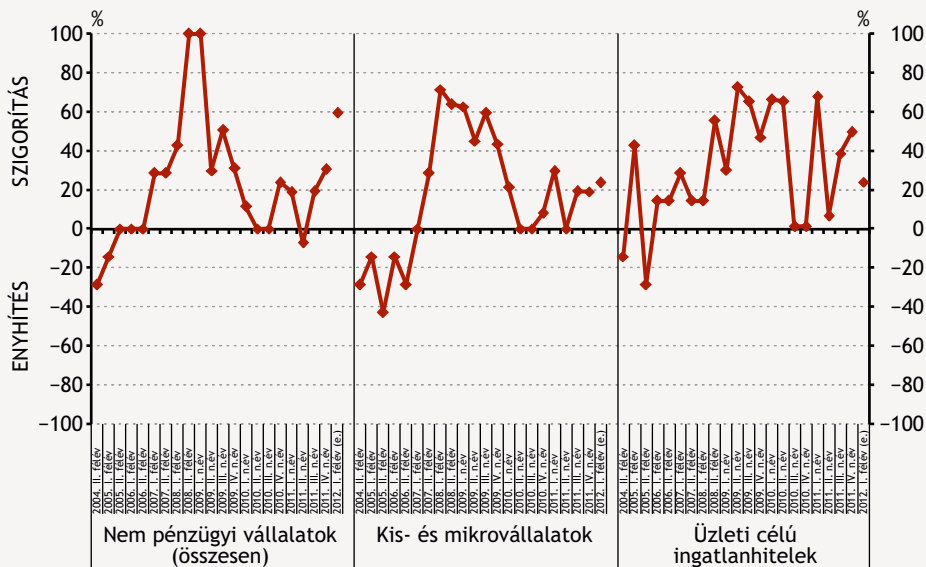
(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

19. ábra

Hitelezési feltételek változása az egyes vállalati kategóriákban

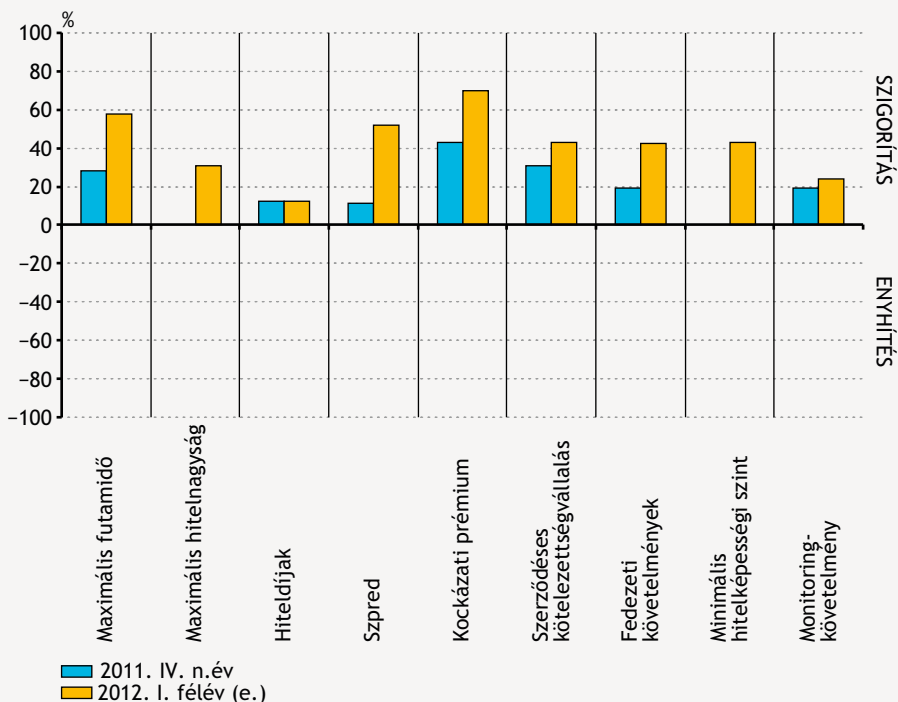
(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

20. ábra
Hitelezési feltételek változása a vállalati szegmensben

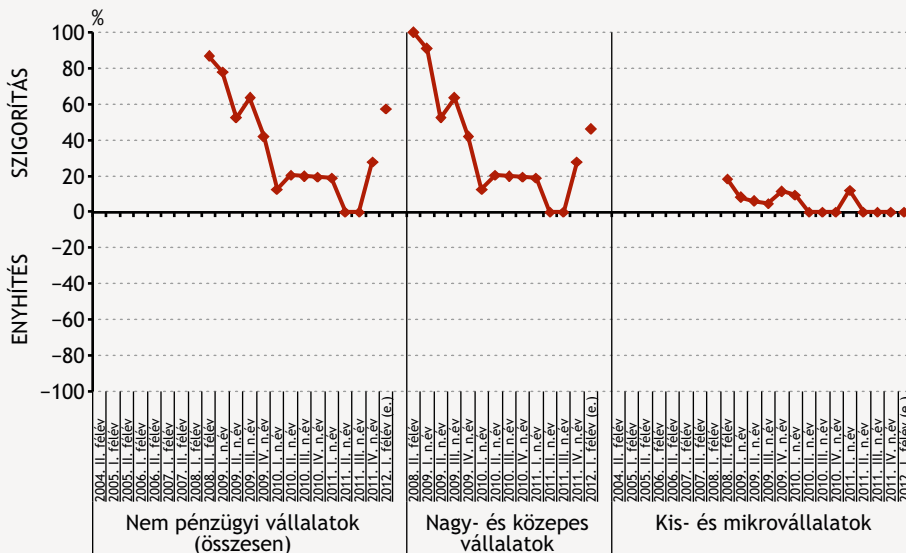
(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

21. ábra
Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

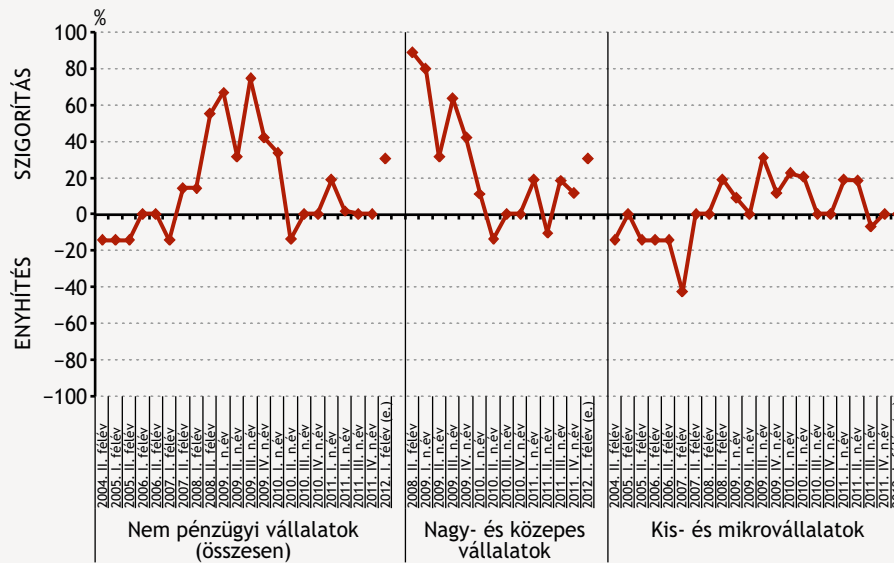

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

22. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

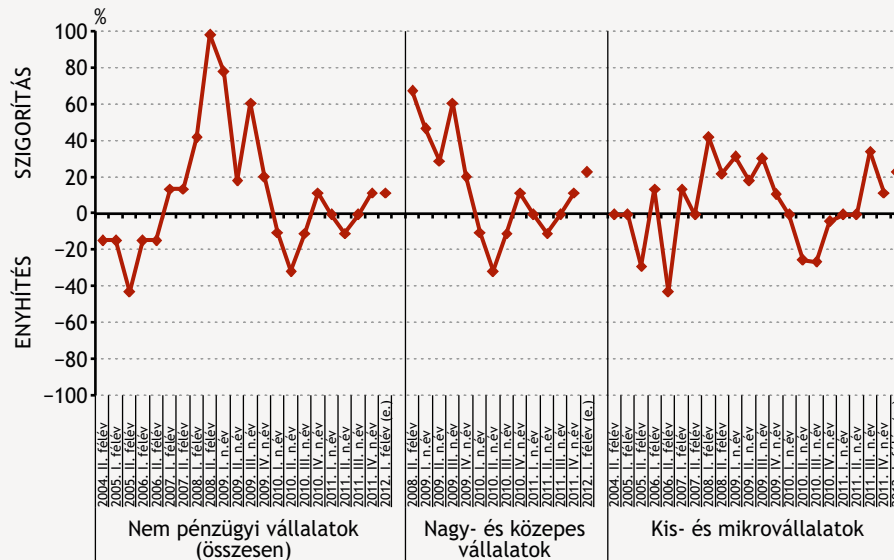

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

23. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

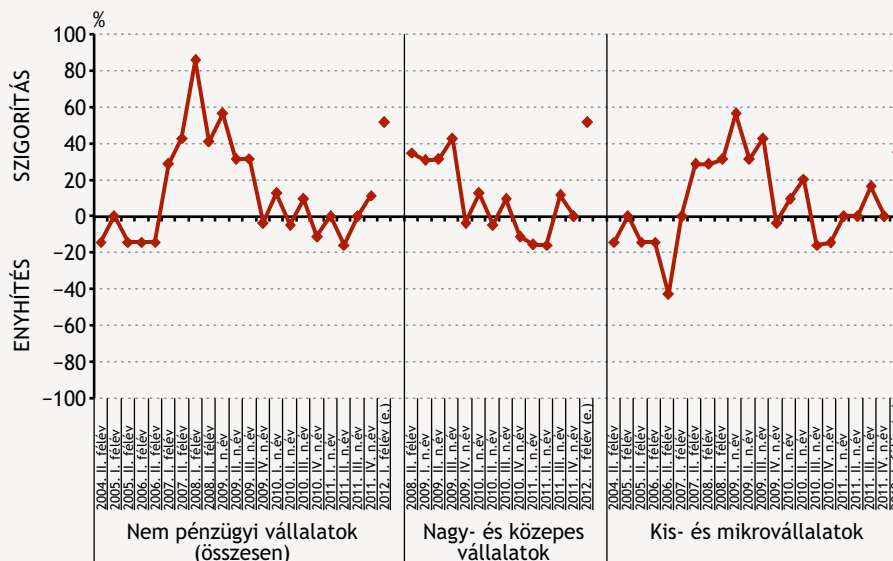

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

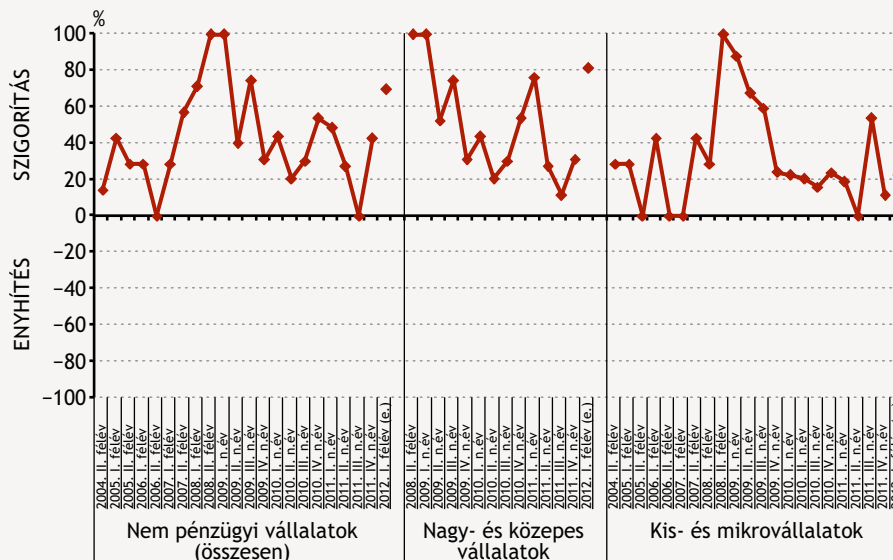

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

A kockázatosabb hiteleken lévő prémium az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

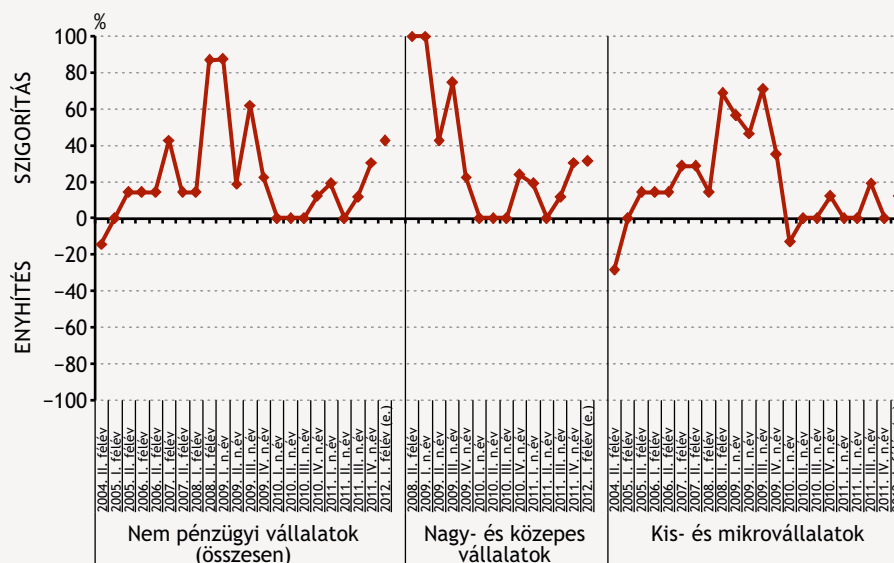

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

Az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

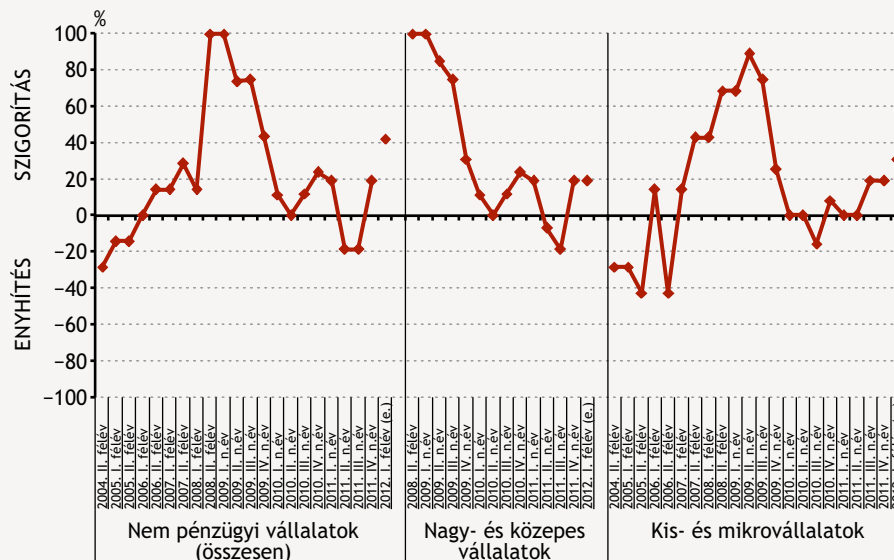

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

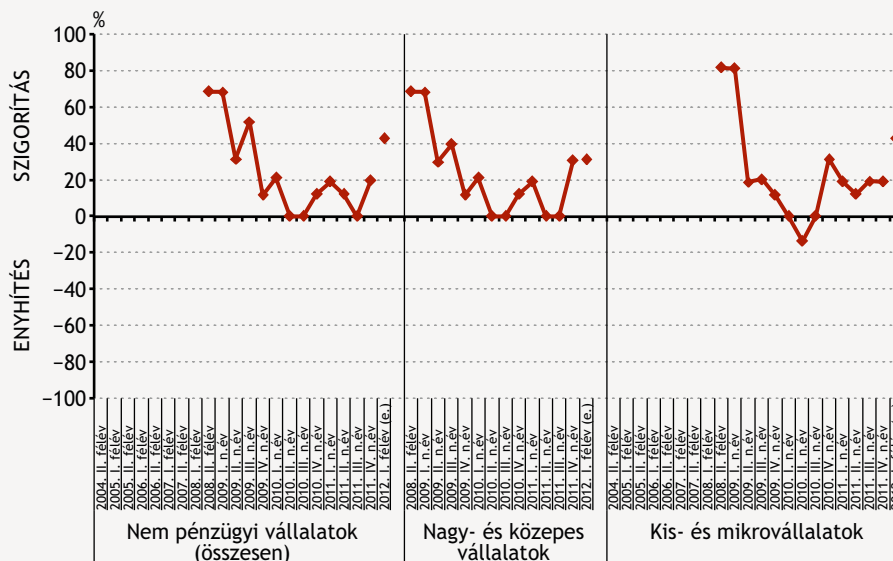

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

28. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

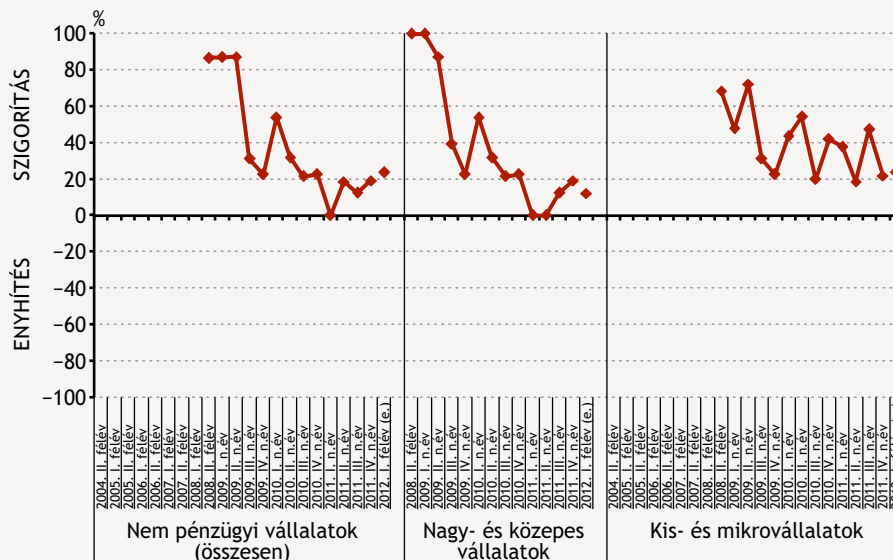

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

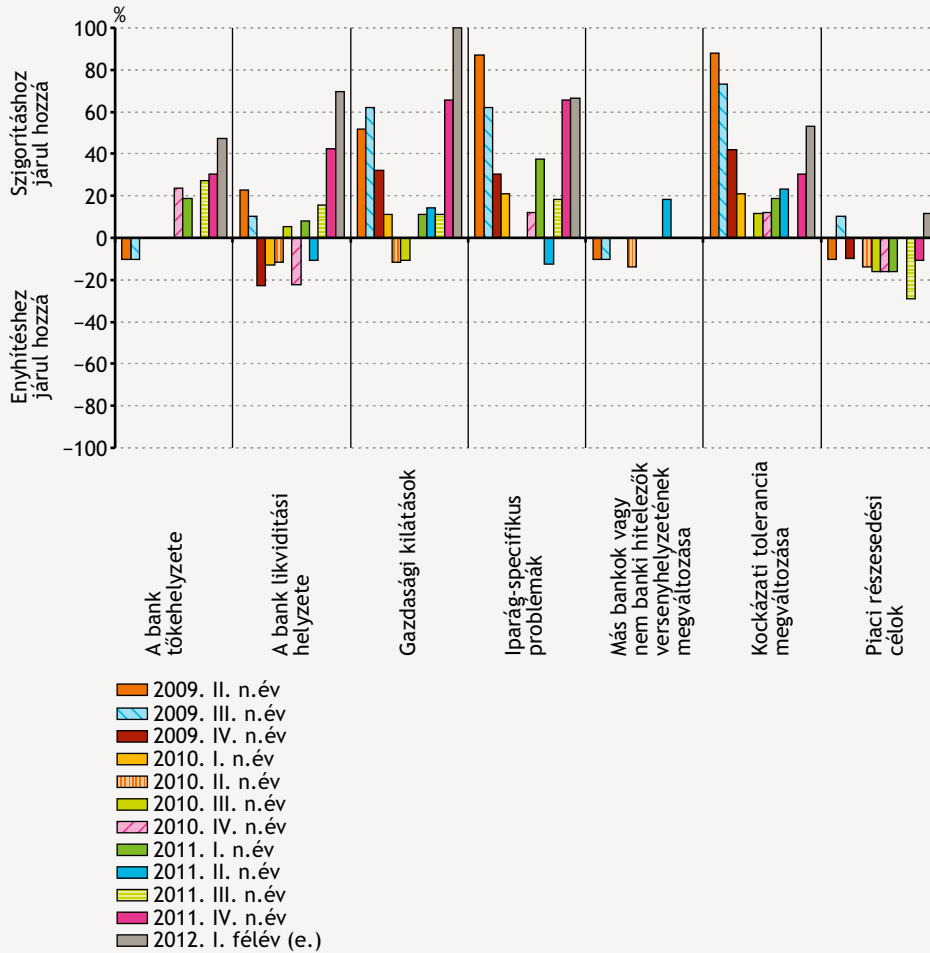
Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

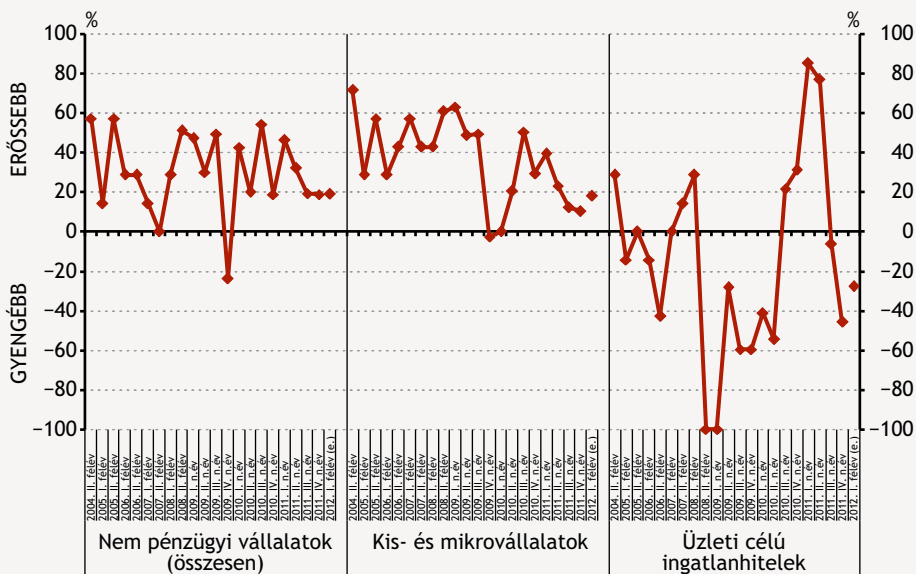
(a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

31. ábra

A hitelkereslet változása vállalati kategóriák szerint

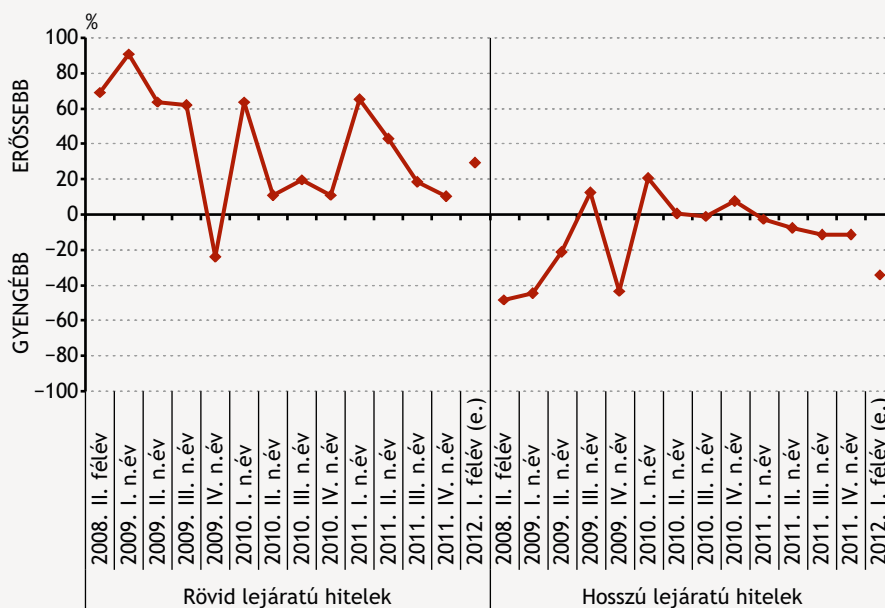
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

32. ábra

A hitelkereslet változása eredeti futamidő szerint

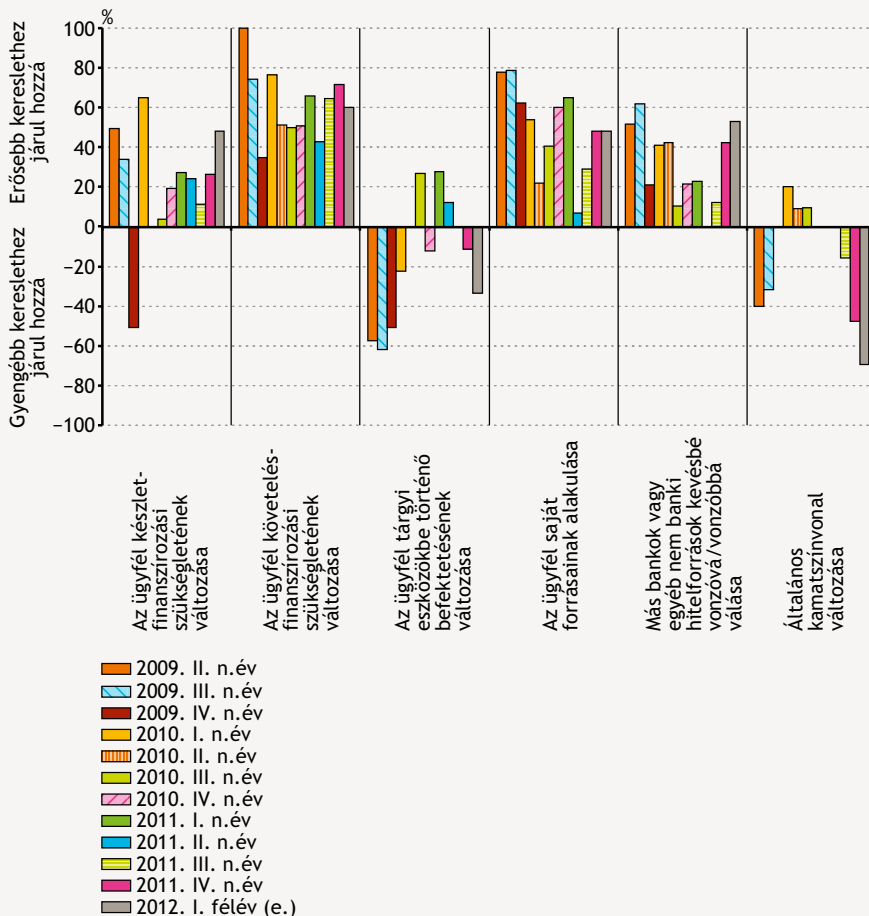
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

33. ábra

A hitelkereslet változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

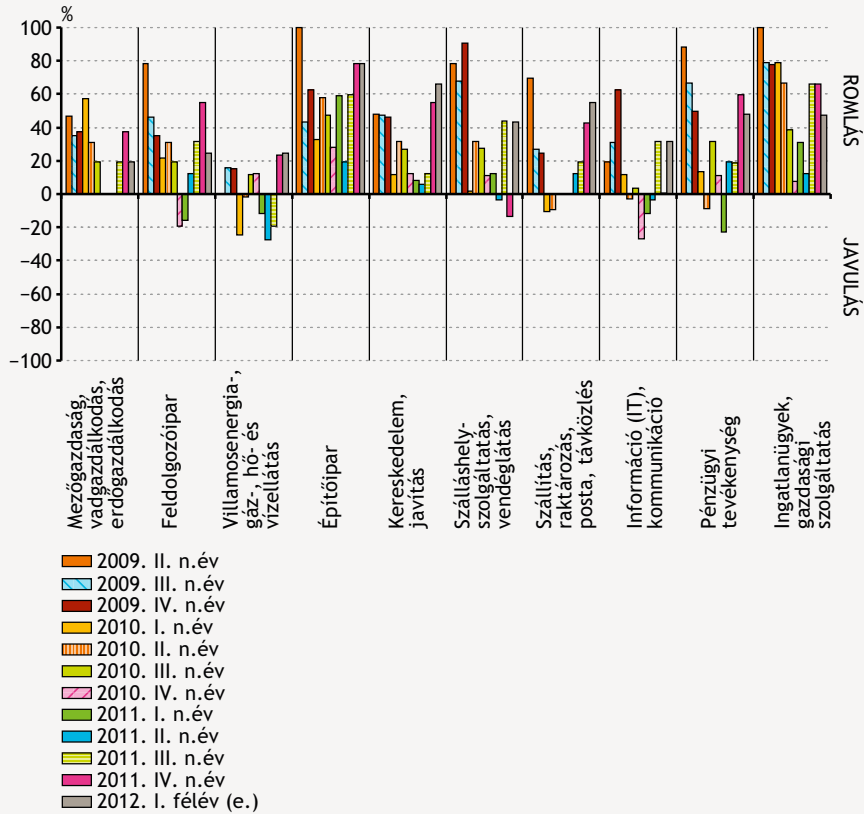
(a növekedéshez és a csökkenéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

34. ábra

Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

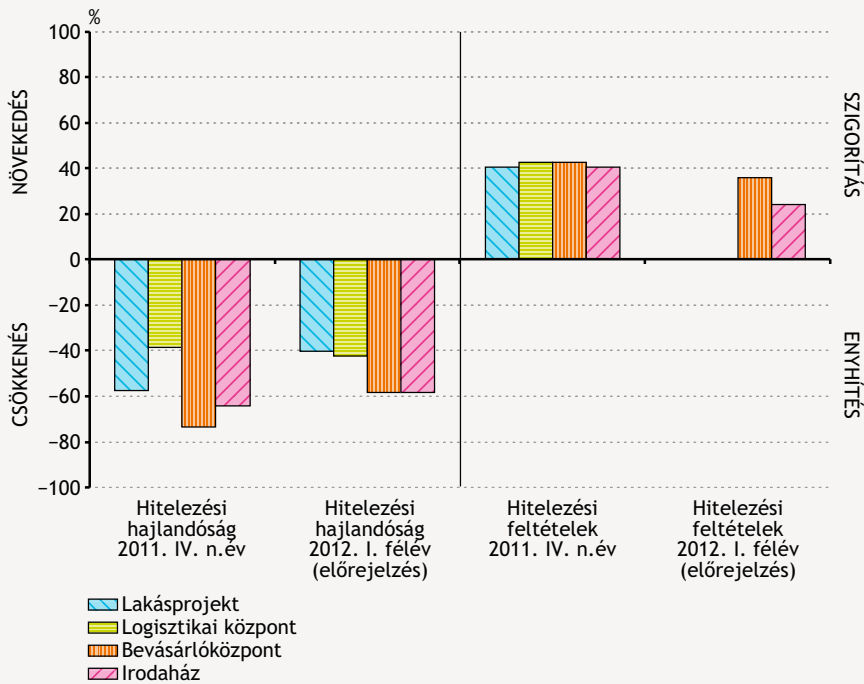
(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

35. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelezési feltételek változása az üzleti célú ingatlanhitelek terén

(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

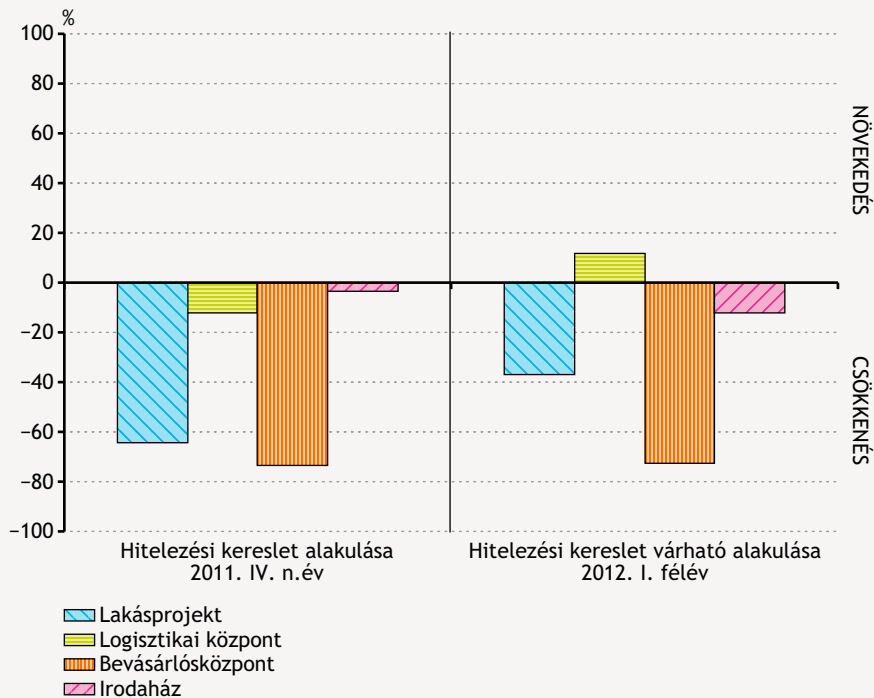

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

36. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain

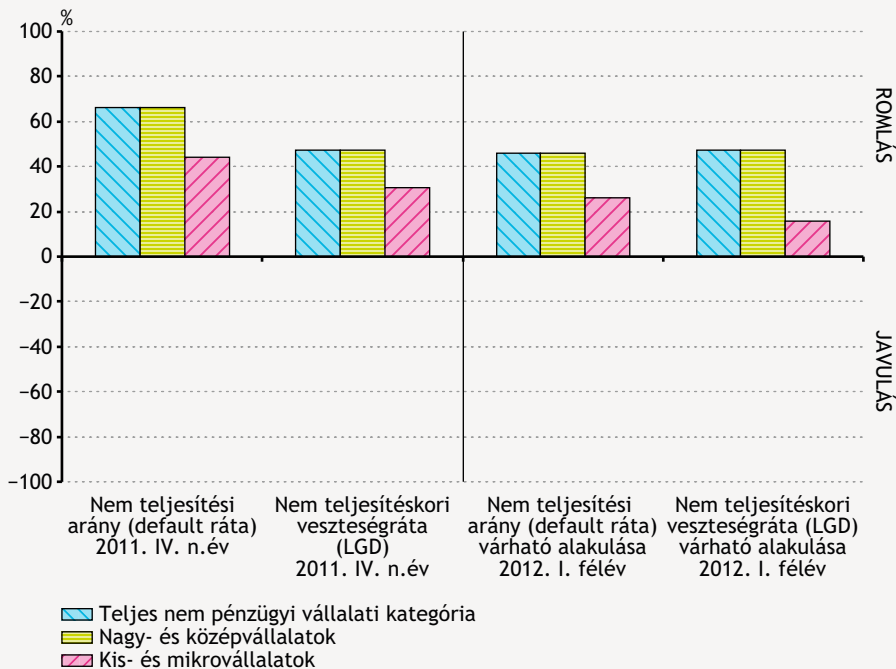
(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

37. ábra

A vállalati hitelek kockázatoságának alakulása a nemteljesítési arányra (default ráta) és a nemteljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján

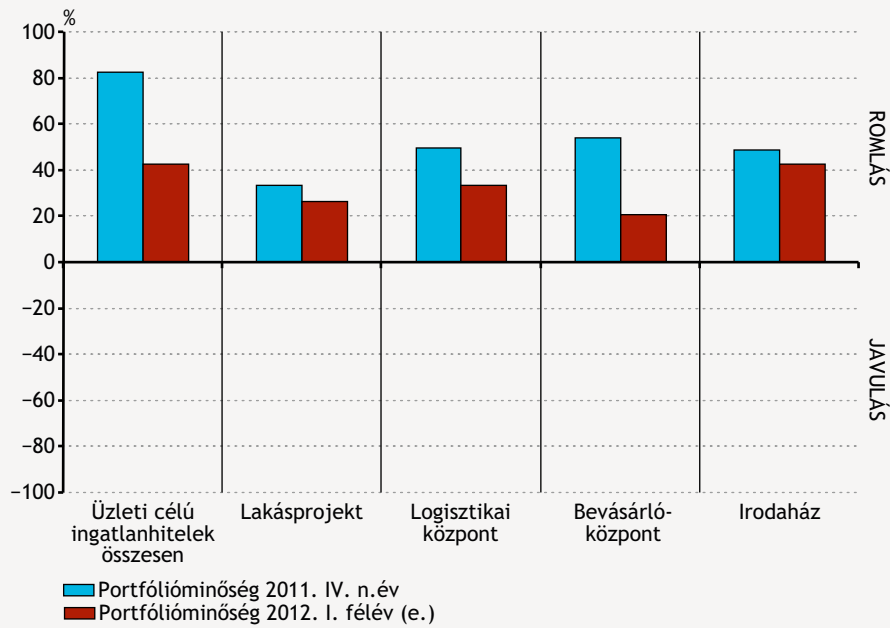
(kockázatonövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

38. ábra

Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása

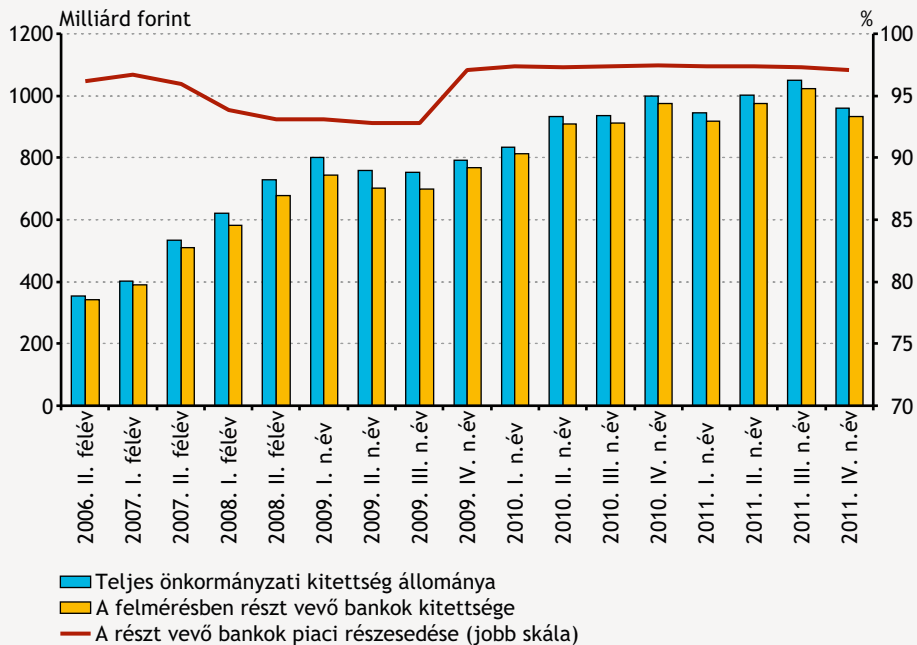
(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

39. ábra

A teljes önkormányzati kitétség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

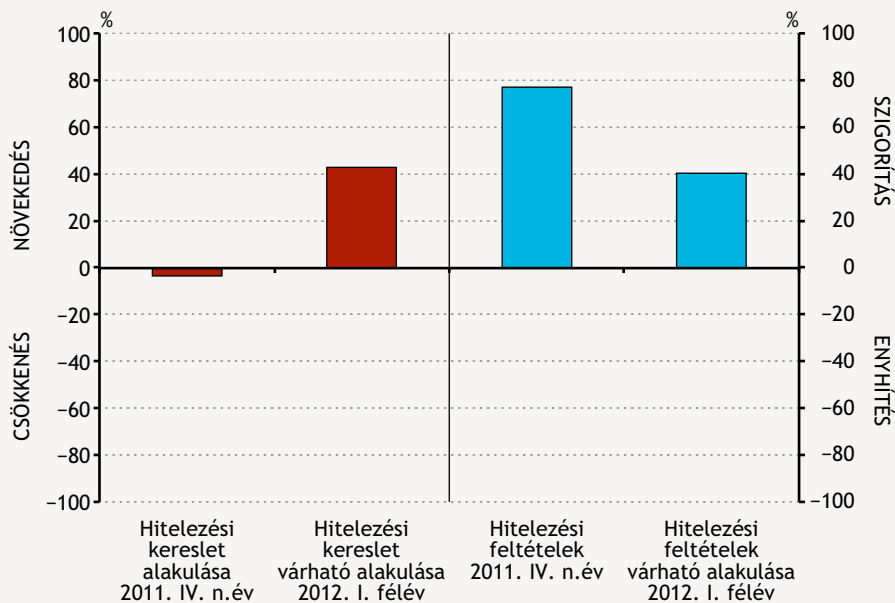

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

40. ábra

A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek változása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

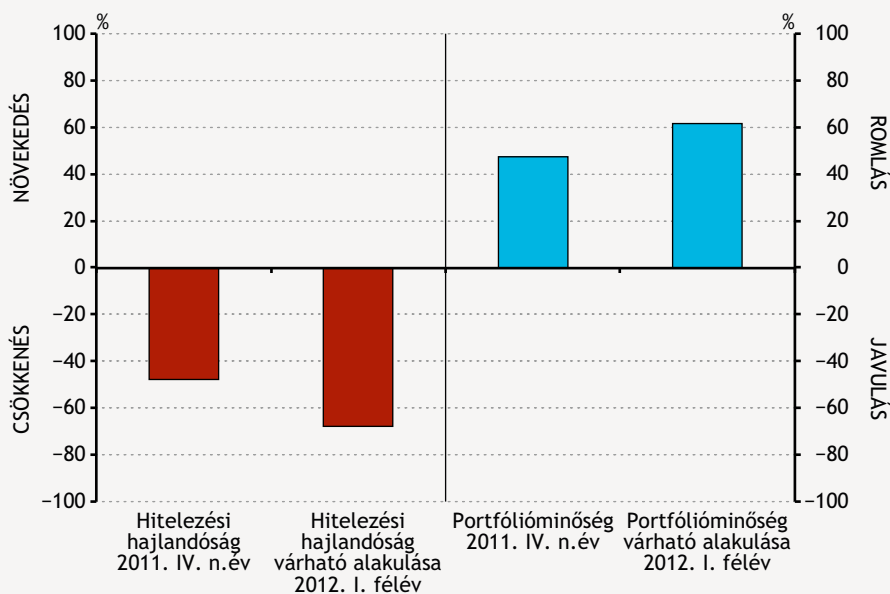

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

41. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség, illetve portfólióminőség változása az önkormányzati finanszírozásban

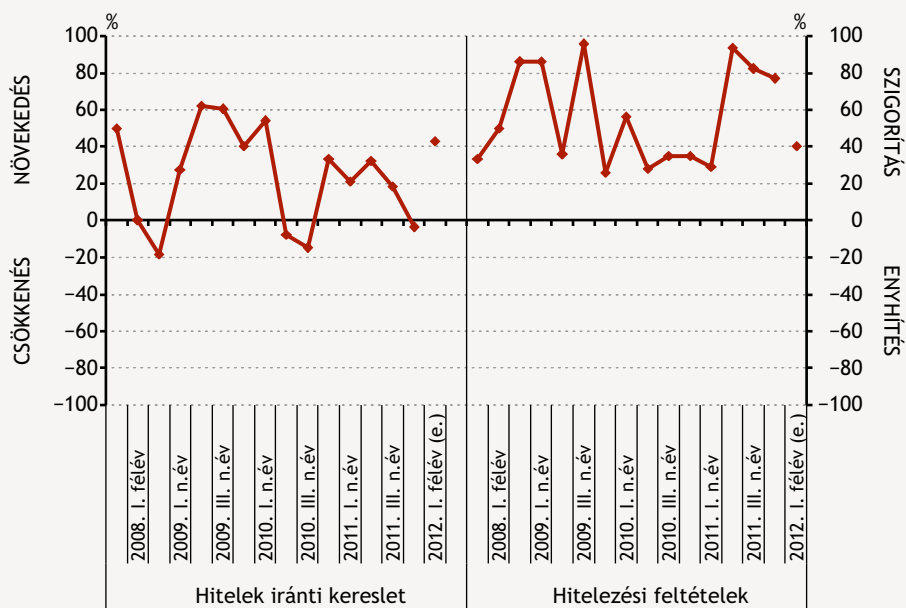
(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

42. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelezési feltételek alakulása az önkormányzati finanszírozásban 2007 második féléve óta

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatérő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2012. januárban 2011 negyedik negyedévére), az előre tekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2012. januárban 2012 első félévét lefedő időszak) tartalmazznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A változás jelzésére a válaszadók százalékában kifejezett ún. nettó változás mutatót használjuk. Ezt úgy kapjuk, hogy a változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonjuk az ellenkező előjelű változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát.

A standard kérdőív rész során rákérdezünk a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, azonban az ábrakészletben csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlan állapotot jelent mind a tárgyfélév értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk:

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési feltételeket⁴ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl.: a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

⁴ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2011 negyedik negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

2012. március

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

